

KDO TO JEN JE, ŽE HO POSLOUCHÁ I VÍTR I MOŘE?

1. čtení: Jonáš 1,1-6

Hlavní čtení: Marek 4:35-41

Milé sestry a milí bratři v Kristu Ježíši!

Představte si situaci učedníků, kteří se celý den věnovali zástupům lidí. Ježíš učil a oni se jistě nevyhnuli různým povinnostem a péči o Ježíšovy posluchače. Museli být ve střehu, museli přemýšlet, museli být k dispozici. A to, co večer potřebují, je klidná plavba, příznivý vítr do plachet, aby si mohli zdřímnout a odpočinout. Aby mohli pomalu a bezpečně přeplout na druhou stranu. Chvíli to vypadá na pohodovou plavbu. Ale pak se stane něco, co všechno změní.

Galilejské jezero je ze severu a východu obklopeno poměrně vysokými horami. A někdy dojde k jevu, kdy se prudký vítr odrazí od skal a vznikne vír – vír, který funguje jako jakési malé tornádo. Rozproudí vodu a vytvoří nebezpečné vlnobití, které ohrožuje lodě, jež se v něm ocitnou. A zřejmě se právě tohle stalo. Klidná plavba se v okamžiku mění v dramatický boj o život. Nedá se to předvídat, nedá se na to připravit. A první, co učedníci prožívají, je zděšení, strach, emocionální reakce. A to je naprosto přirozené. Když se něco náhle a nečekaně změní, a my jsme vyčerpaní, unavení, nepřipravení – zlomí nás to.

Krize a těžkosti málokdy přicházejí ve vhodnou chvíli. Tehdy je třeba nechat volný průchod emocím. Nesnažit se kontrolovat, co říkáme, jak vypadáme před druhými. Zaznívá první otázka našeho příběhu: „**Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?**“ (Mk 4,38b). V této otázce je i výčitka. Vždyť to byl Ježíš, kdo je vyzval, aby se přeplavili na druhou stranu. On za tím vším stál. A teď jim jde o život a On spí, jako by ho to nezajímalo.

První reakce na změny v našem životě – ty dramatické – je emocionální. Hledáme viníka. Je to normální, chceme se zbavit prvotní a nesnesitelné tíhy a svalit ji na někoho jiného. Říkáme si, že kdyby nás někdo připravil, lépe vychoval, kdyby nás někdo pochopil a usměrnil, nemuselo se to stát. Kdyby nám někdo včas pomohl, varoval nás. Možná bychom to zvládli lépe. Ale takto? Kdo je zodpovědný za ohrožení a bouře v našem životě? Kdo s tím může něco udělat?

„Mistře, tobě je jedno, že zahyneme?“ – otázka, která odhaluje vnitřní prožívání a zápas člověka. Ježíš, který se probudí, nepolemizuje s jejich pocity. Ježíš, který se probudí, poskytne první pomoc – utiší vítr a uklidní vlny. Aby vše utichlo.

Můžeme se ptát, zda učedníci zkusili vše, co mohli – veslovali, vylévali vodu z lodi, stáhli plachtu, pevně drželi kormidlo? O tom nečteme, ale můžeme to předpokládat. Mezi nimi byli zkušení rybáři, kteří něco podobného už zažili. Ale nečteme o tom asi proto, že ať by udělali cokoli, bylo by to zbytečné. Nebezpečí je ohrožovalo natolik, že bylo nad jejich síly. Určitě to zkusili, ale zřejmě to jen prohloubilo jejich frustraci a bezmoc.

To jsou chvíle, kdy lidé volají k Bohu. A teprve když Ježíš zasáhne, nastane utišení. Ale to utišení není konec. Uklidnění situace je příležitostí k novému rozhovoru. Někdy děláme chybu, že když překonáme těžkosti, nezastavíme se, abychom o tom přemýšleli. Aby nás to formovalo a posunulo dál. Stejně jako silné emotivní okamžiky vyvolávají spontánní otázky, tak bychom si měli klást zásadní otázky, když to nejhorší pomine.

A to dělá Ježíš. Nejprve pomáhá, zachraňuje – a pak se ptá. Ne nadarmo mu učedníci říkají Mistr, učitel. On je ten, jehož učení má moc – a v tom výkřiku učedníků byla vyjádřena naděje. Po zkušenostech s Ním vědí, že uzdravuje, vyhání demony, očišťuje malomocné – a nic pro něj není nemožné. Ale nepřestává být Mistr. Chce, aby se učedníci z toho, co prožili, něco naučili.

A tak se Ježíš ptá: „**Proč jste tak ustrašení? Což nemáte víru?**“ (Mk 4,40). Dvě důležité otázky. První reaguje na naši paniku, strach. Definujme si to, pracujme s tím, rozeberme si to. Čeho se bojíme? Strach někdy vyvěrá z hloubky. Nemusí to být jen chvíle ohrožení, blízkosti smrti. Možná je za tím něco víc. Možná si v takové chvíli uvědomíme, že něco v životě nemáme vyřešené. Tlačíme před sebou něco neodpuštěného. Nebo zůstalo něco nevysloveného, něco, co jsme odkládali – a tak to zůstalo nedokončené.

V takové chvíli cítíme, co všechno jsme zůstali dlužni. Ta otázka je velmi důležitá. Kdybychom dnes stáli tváří v tvář smrti – čeho bychom se báli?

Druhá otázka odhaluje další rovinu prožívání: „Což nemáte víru?“ Ukazuje, že problémem není bouře, vítr, ohrožení. Problémem učedníků je, že neumějí reagovat vírou. Vírou, která dokáže doufat, spolehnout se. Vírou, která i v těžkostech a složitých situacích vidí novou výzvu. Příležitost, kterou si Bůh může použít k něčemu novému.

To později prožije Petr, když bude ve vězení a Herodes ho bude chtít popravit, aby se zalíbil Židům. A on – místo aby byl vyděšený – klidně spí. Stejně jako teď Ježíš na lodi. Našel víru, oddanost, důvěru, spoléhající se na to, že Bůh je mocnější než Herodova zloba. Stejně jako byl mocnější než ničivé živly moře. Víru, která i přes nejtěžší zkoušky života dokáže člověka přenést dál. Naučil se to, pochopil to – a ta plavba lodí měla neoddělitelné místo na jeho cestě s Ježíšem.

Životní okolnosti jsou příležitostmi k otázkám. Správné otázky, pokud si je dokážeme položit, jsou důležité – odhalí nám něco o nás, o tom, co prožíváme. Ale také nám mohou odhalit něco o Bohu. A tak ta závěrečná otázka je naprosto zásadní: „**Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?**“ (Mk 4,41) Kdo to je? Otázka, na kterou nezazní odpověď – otázka, na kterou si v dané chvíli musíme odpovědět sami.

V této scéně vidíme obraz ze stvoření světa. Když nad vodami prahlubiny, plné chaosu, se vznášel Duch Hospodinův. Duch Boží, který to celé zvládl, ukočíroval – a ten chaos proměnil v něco nového. Něco, co – jak se znovu a znovu potvrzuje v Písmu – bylo dobré. To je ta odpověď: nad vodami chaosu našeho života, nad zápasem, se kterým si nevíme rady, je přítomen Bůh. Bůh, který to dokáže proměnit v něco nového, něco, co je dobré. Ale toto poznání se nedá naučit z katechismu – je třeba ho prožít. Toto poznání je totiž zkušeností víry. Víry, která se umí vyděsit, která se bojí toho, co je nad její síly a možnosti. Víry, která je konfrontována se svou slabostí a nedostatečností. Víry, která i když to nejtěžší utichne, nepřestává se ptát. A chce vědět, kdo je ten, který má moc nad živly tohoto světa i nad ohroženími našeho života. Bude se ptát, jakou mocí a silou to Bůh vykonal.

Kde se právě nacházíme na plavbě svého života? Co právě prožíváme? Ať jsme kdekoliv – pokud je Ježíš s námi, můžeme žít touto vírou. Vírou, která čeká na Jeho sílu, na Jeho pomoc, na Jeho záchranu. Protože i když spí, nepřestává být Bohem, který nakonec dokáže všechno proměnit v něco nového a dobrého.

Jak to vyjádřil apoštol Pavel v listu Římanům:

Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno? Kdo vznesе žalobu proti vyvoleným Božím? Vždyť Bůh ospravedlňuje! Kdo je odsoudí? Vždyť Kristus Ježíš, který zemřel a který byl vzkříšen, je na pravici Boží a přimlouvá se za nás! Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Snad soužení nebo úzkost, pronásledování nebo hlad, bída, nebezpečí nebo meč? Jak je psáno: „Denně jsme pro tebe vydáváni na smrt, jsme jako ovce určené na porážku.“ Ale v tom ve všem slavně vítězíme mocí toho, který si nás zamiloval. Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu. (Řím 8,31–39)

Amen.

Milostivý Bože, děkujeme Ti, že ve zkouškách našeho života poznáváme, kým jsi. Jak veliká je Tvá moc, která osvobozuje a zachraňuje. Jak dokážeš proměnit i to těžké a bolestné v něco nového a dobrého. Prosíme, nauč nás vyjadřovat své pocity a prožívání před Tebou. Dej nám odvahu i moudrost pracovat se svým strachem. A uč nás počítat s Tebou – s Tebou, který můžeš utišit každou bouři kolem nás, ale i v našem srdci. Amen.